

مدیریت

Yasin khallabadi

بصران

گردآوری و تألیف: مہدی داوڑ پور

مدیریت ہر دمی و ہینتی مدیریت ابتکار و پیشگام مدیریت مصلحت مدیریت بصران مدیریت ارزیابی

مدیریت ہر دمی و ہینتی مدیریت ابتکار و پیشگام مدیریت مصلحت مدیریت بصران مدیریت ارزیابی

هو العليم

همان طور که روز خوب، خواب خوشی در پی دارد
زندگی هم اگر خوب سپری شود
پایان خوشی در پی خواهد داشت.

((لئوناردو داوینچی))

مدیریت بحران

در جوامع مترقی و امروزی نیروی کار روز به روز به سوی مدیریت شخصی پیش می‌رود. آنان باید اصول و روش بهسازی، بند، بسط و گسترش همه‌جانبه را بیاموزند. در شرایط کنونی جهان و جامعه انسانی ما، همه باید بیاموزند که خود را اداره و مدیر خود باشند. در وضعیت عادی همه چیز به صورت مطلوب پیش می‌رود و نتیجه مثبت ارزیابی می‌گردد ولی چنانچه اوضاع غیرعادی و به عبارت دیگر بحرانی شود، نوع دیگری از مدیریت لازم است «مدیریت بحران» به عبارتی دیگر بسیاری از مدیران خرد و کلان در شرایط عادی عملکرد و مدیریتی مطلوب را عرضه می‌نمایند ولی در شرایط بحرانی به دلیل عدم درک صحیح و تفهیم موضوع فرایند مدیریتی ایشان درست نیست. آنان باید سه اصل ایثار، صبر و صداقت را در هنگام بحران و به همراه دیگر تخصص‌ها و عوامل تحت فرمان رعایت نمایند. ایثار یعنی اول دیگری و سپس من به تعبیری واضح تر، اول دیگران بهره‌مند شوند و آنگاه من. صبر به منزله ایستایی در مقابل مشکلات، حوصله مندی فراوان و صداقت سمبل صراحت در گفتار، عمل و رفتار. این نکته کتمان ناپذیر است که همواره از بدو آفرینش و خلقت بحران در کمین بشر و جوامع بشری هست.

توسعه و فناوری همزاد بحران است. آنچه در ذیل به صورت اجمال از نظرتان می‌گذرد، سعی بر معرفی، اقدامات و توصیه‌ها، قبل، حین و بعد از بحران را دارد. امید آنکه مطالب مطروحه مورد استفاده مطلوب تمامی عوامل اجرایی و کارگزاران رشته کوهنوردی قرار گیرد.

تعاریف کلی

مدیر: اداره کننده، کسی که کاری را اداره کند.

مدیریت: مدیر بودن و مدیری.

انواع مدیریت

فنی، نیرو (انرژی) اداری و تشکیلات (رسمی)، مردمی (هیئتی)، زمان، قوم، خانواده، نشاط و شادی، بودجه، حقوقی و ...

بحران: آشفتگی، تغییر حالت ناگهانی، عدم تعادل، به هم ریختگی ارگانیسم، فرصت‌های خطرناک، شرایط سخت، تهدید، نامساعد، موقعیتی که تهدید غیرمنتظره متوجه ارزش‌های حیاتی شده و زمان برای تصمیم‌گیری محدود است.

انواع بحران

الف) بحران طبیعی:

خارج از خواست، میل، اراده، عزم، نیت، فکر، اندیشه و عملکرد بشر ایجاد و حادث می‌گردد. مانند: سیل، زلزله، آتش‌فشان، بهمن، صاعقه، امراض ناشناخته و ...

ب) بحران غیر طبیعی (مصنوعی):

برخی از بحران‌ها با خواست، میل، اراده، عزم، نیت، فکر، اندیشه و عملکرد بشر ایجاد و صورت می‌گیرد. مانند: جنگ، کودتا، آتش‌سوزی، تصادف، مشکلات خانوادگی، دعوا و ...

وظایف اصلی مدیریت بحران

الف) شناخت بحران و مسئله، ارزیابی اطلاعات، بررسی اخبار مربوطه، توجه به امکانات و توانمندی‌های موجود، پیش‌دستی در مقابل شایعات، ارزیابی راه‌حل‌های موجود و نهایتاً انتخاب بهترین راه.

اخذ مشاوره مطلوب، بهره‌مندی از متخصصین ویژه در کادر مدیریت شناخت زمان و مکان و آشنایی کامل با ارکان اجرایی تحت مدیریت از وظایف اصلی مدیریت بحران است.

ب) شناخت لایه‌های مختلف بحران و به عبارتی دیگر پس بحران‌ها:

لایه اول: انسان

شناخت تجربیات، آموخته‌ها، میزان نگرانی، اضطراب، خونسردی و توانمندی‌ها.

لایه دوم: فرهنگ جامعه

شناخت فرهنگ بحران ستیزی ، باورهای ایجاد تغییر علیه بحران و شناخت سنت ها ، اقلیم ، آداب و رسوم .

لایه سوم: ساختار ارتباطی در بحران

شناخت ارتباط واحدها باهم ، میزان پیچیدگی ، تمرکز و سلسله مراتب ، سرعت عمل در تصمیم گیری ، هماهنگی و مبادله اطلاعات ، چه در تشکیلات رسمی و چه در نهادها و اجتماعات مردمی .

لایه چهارم: استراتژی

تبیین خط مشی ها ، روش ها و شیوه های مقابله با بحران .

عملکرد و فعالیت کوتاه مدت

(تصمیم درست و قاطع در زمان بسیار کم)

- ۱- تشکیل ستاد بحران با حضور تمامی نیروهای مطلع و مسئول .
- ۲- تقسیم بندی وظایف
- ۳- حضور یا ارتباط دائم .
- ۴- استفاده و بهره مندی از نیروهای مسئول .
- ۵- انجام خدمات امداد و نجات .
- ۶- تشکیل هسته های عملیات .
- ۷- آگاهی دادن به بحران زدگان .
- ۸- گزارش اقدامات به مدیران عالی .

عملکرد فعالیت بلندمدت

شناخت چستی ، چرایی ، چگونگی ، کیستی و منبع بحران (شناسایی کامل بحران) .

زمان

تعیین زمان لازم برای کنترل بحران و انجام هر تصمیم در فرایند بحران ، شناسایی عناصر بحران ، جمع‌آوری اطلاعات جامع و تصمیم‌گیری مناسب در کوتاه‌ترین زمان از عوامل تأثیرگذار بر کنترل بحران است .

طبقه‌بندی بحران‌ها

ورزشی ، فرهنگی ، اجتماعی ، قومی و ...

طبقه‌بندی بحران‌ها از حیث تهدید و زمان تصمیم‌گیری .

در زمان وقوع بسیاری از بحران‌ها زمان تصمیم‌گیری کم و تهدید بسیار جدی است ، مانند زلزله ، سیل ، بهمن ، سانحه در کوهستان ، تصادف و ... لذا با شناخت بحران ، آرایش مدیریتی و عملیاتی سرعت بیشتری می‌گیرد .

مدیران تصمیم‌ساز خوب

مقتضی است مدیریت بحران ، اطلاعات مناسب را از بحران داشته و نیز کیفیت وقوع بحران را بدانند ، ارزش‌های مورد تهدید را بشناسند ، ساختار بحران را شناخته و عوامل فرآیند آن را نیز بدانند ، بر کاهنده‌ها و قدرت کنترل سازمان‌های عمل‌کننده اشراف داشته باشند ، آگاهی از نیازها و منابع در دسترس را دارا باشد .

عوامل مخرب در تصمیم‌گیری‌های مؤثر و مناسب برای مدیریت بحران

۱- غافل‌گیری نیروها (در نتیجه عدم آمادگی)

۲- تعداد مراکز تصمیم‌گیری .

۳- توسعه و گسترش بحران .

۴- زمان کم و استرس زیاد .

۵- عدم مقابله لازم با مشکلات .

چند توصیه بسیار مهم

- ۱- در شرایط عادی ، آموزش مدیریت بحران الزامی است .
 - ۲- همواره به دنبال کشف مواردی باشید که سبب تشدید بحران می شود .
 - ۳- امکان پیشرفت بحران و راه حل ها را بررسی نماید .
 - ۴- ارتباط بین اعضای ستاد بحران را بهبود ببخشید .
 - ۵- برای حالت های مختلف بحران سؤالات متعددی را طرح کنید .
 - ۶- بهترین راه برخورد با بحران زده گان (مردم) را به اعضای ستاد توضیح دهید .
 - ۷- حدود اختیارات را مشخص نماید .
 - ۸- مدیریت عالی و مرکزی بحران در جریان برنامه ریزی کامل قرار گیرد .
 - ۹- اعضای ستاد را در جریان طرح ها و برنامه ها قرار دهید .
 - ۱۰- جدول زمان بندی به همراه چک لیست اتفاقات احتمالی را تهیه کنید .
 - ۱۱- خود و اعضا ستاد را برای بدترین موقعیت آماده نمایید .
 - ۱۲- غلبه بر فشارهای روانی در دستور کار خود و ستاد قرار دهید .
 - ۱۳- برخورد منطقی و به موقع با شایعات احتمالی . (کنترل شایعات)
 - ۱۴- بهترین تصمیم در کوتاه ترین زمان .
 - ۱۵- بهره مندی از عوامل اجرایی متخصص و مرتبط با بحران .
- چنانچه هر بحرانی کوچک خوب کنترل و اتمام نپذیرد ، تبدیل به بحرانی بزرگ می شود . در مطلب و موارد مطروحه نکاتی به صورت کلیات در مبحث مدیریت بحران به نظر مبارک شما رسید . نگارنده معتقد است کوهنورد و یا به تعبیری دیگر ورزش کوهنوردی نیز همواره مورد تهدید بحران قرار دارد .
- چراکه تهدید و خطرپذیری در آن بسیار است . لذا بایسته و شایسته است از کوه پیمایی تا عالی ترین سطوح علمی کوهنوردی ، از کارگزاران پایه تا بالاترین سطح اجرایی و عملیاتی در صف و ستاد همگی از بحران و مدیریت بحران ، چگونگی برخورد ، کنترل و انواع وابسته به کوهنوردی مطلع باشند . جملگی ، تصمیم گیری در شرایط سخت را آموزش ببینیم .

امید آنکه در فرصت‌های بعدی با ذکر مصداق‌ها ، روشنگری بیشتری به مطالب و مفاهیم تئوریک بخشیده شود . (ان شا...) نکته آخر اینکه ، بحران‌های مختلف ، مدیریت خاص خود را می‌طلبد و بحران شناسی از ارکان پایه در مدیریت بحران به شمار می‌رود . به عبارتی دیگر درنگ و تفکر روی مثلث طلائی ، پیشگیری ، شناخت و اقدام ، با رعایت اصول برشمرده اجرایی می‌گردد .

مهدی داور پور

آبان ۱۳۸۳

منابع و پی‌نویس‌ها :

فرهنگ فارسی عمید

مدیریت زمان دکتر سعید حجاربان

پایان‌نامه دوره مربیگری آقای میرعلی آقا سیدی

لغت‌نامه فارسی دهخدا .